

NSW Health Factsheet - Vietnamese

Sự dính líu giữa bệnh Lao (TB) và HIV - Tờ dữ kiện

The connection between TB and HIV

Đây là tờ dữ kiện về bệnh Lao (Tuberculosis - TB) và Siêu vi Liệt kháng ở người (HIV), một vi rút gây ra Hội chứng Liệt kháng (Acquired Immune Deficiency Syndrome - AIDS). Những người bị HIV dễ có khả năng bị đau yếu do nhiễm trùng và các chứng bệnh khác. Bệnh TB (bệnh lao) là một trong các bệnh này. Nếu quý vị bị chẩn đoán là có bệnh TB hoặc HIV, thì tờ dữ kiện này dành cho quý vị.

Trong số khoảng 40 triệu người sống với bệnh HIV hoặc AIDS, có khoảng 13 triệu người cũng có TB. Khám ra bệnh sớm là điều quan trọng nếu quý vị có HIV cũng như TB nhằm giúp quý vị có thể khởi sự việc chữa trị cho cả HIV và TB. Nếu hai loại bệnh truyền nhiễm này không được chữa trị, chúng có thể hợp với nhau để gây ra đau yếu rất trầm trọng.

PHẦN 1: BỆNH LAO (TB)

TB là gì?

Bệnh TB (bệnh lao) do vi khuẩn gây ra. Đây là bệnh thường ảnh hưởng đến phổi nhưng có thể ảnh hưởng các bộ phận khác của cơ thể, như não bộ, thận, hoặc cột sống. TB có thể hoạt tính trong cơ thể hoặc tiềm ẩn (ngủ). Nếu không được chữa trị, bệnh TB hoạt tính có thể gây ra vấn đề sức khoẻ trầm trọng, hoặc ngay cả tử vong.

TB lan truyền ra sao?

Vi khuẩn TB (vi trùng) lan từ người này sang người khác qua không khí và thường lan truyền khi người TB hoạt tính mà ho, cười, hắt hơi hoặc ca hát. Bất cứ người nào gần đó cũng có thể thở vào các vi khuẩn TB đó và bị nhiễm TB. TB KHÔNG bị nhiễm qua việc dùng chung các vật dụng để ăn uống, ly tách hoặc đĩa, hoặc qua nước miếng khi hôn người nào.

Các triệu chứng của TB hoạt tính?

Những người có TB hoạt tính thường:

• cảm thấy đau bệnh hoặc yếu đuối• giảm cân nhanh chóng• ho (đôi khi ra máu) và đau ngực	• sốt, và• đổ mồ hôi ban đêm• hoặc đôi khi chẳng có triệu chứng gì cả

Sự khác nhau giữa TB hoạt tính và TB tiềm ẩn là gì?

Những người có TB hoạt tính bị bệnh do số lượng nhiều vi khuẩn TB hoạt động trong cơ thể họ. Những người bị TB tiềm ẩn cũng có vi khuẩn gây ra TB hoạt tính, nhưng họ không đau yếu vì vi khuẩn chỉ tiềm ẩn (đang ngủ) trong cơ thể của họ. Thường họ đã có tiếp xúc với vi khuẩn TB trong quá khứ. Tuy nhiên, những người có TB tiềm ẩn có thể trở nên bị TB hoạt tính trong tương lai, nhất là nếu họ cũng có HIV.

<p>Nếu quý vị có TB hoạt tính thì có nghĩa là:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Có vi khuẩn TB hoạt tính trong cơ thể của quý vị • Bị bệnh và có thể có các triệu chứng, như ho, sốt, sút cân, mệt mỏi và đổ mồ hôi ban đêm • Có thể lan truyền vi khuẩn TB đến người khác • Có thể dùng thuốc để chữa lành bệnh 	<p>Nếu quý vị có TB tiềm ẩn thì có nghĩa là:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Có vi khuẩn TB nhưng chúng không hoạt động • Không bị bệnh • Không thể lan truyền vi khuẩn đến người khác • Có thể dùng thuốc để ngăn ngừa việc phát triển TB hoạt tính trong tương lai
---	--

PHẦN 2: SIÊU VI LIỆT KHÁNG Ở NGƯỜI (HIV)

HIV là gì?

HIV là vi khuẩn có thể gây ra bệnh AIDS. HIV tấn công hệ thống miễn nhiễm của cơ thể. Nếu quý vị bị nhiễm HIV thì gọi là bị HIV dương tính. Điều này có nghĩa là HIV đã đi vào dòng máu của quý vị.

HIV lan truyền ra sao?

HIV được tìm thấy trong dịch chất cơ thể chẳng hạn như máu, tinh dịch và dịch âm đạo, và sữa mẹ. Việc nhiễm trùng HIV chỉ có thể xảy ra khi một hoặc nhiều dịch chất này của một người bệnh đi vào dòng máu của người khác.

HIV chỉ có thể truyền theo các cách sau đây:

- Giao hợp mà không dùng bao cao su (giao hợp mà không có sự bảo vệ)
- Dùng chung ống chính, kim chích và các dụng cụ chích thuốc
- Truyền từ mẹ qua con qua việc thai nghén, sinh con hoặc cho bú sữa mẹ
- Truyền máu và/hoặc các sản phẩm máu (tại Úc các sản phẩm máu đã được thử nghiệm để dò HIV kể từ năm 1985)

HIV KHÔNG THỂ bị truyền qua việc: ho, hôn, hắt hơi, khạc nhổ, khóc, dùng chung dao muỗng nĩa, khăn trải giường, cầu tiêu, phòng tắm hoặc bất cứ cách thức tiếp xúc tình cờ nào.

Các triệu chứng của HIV?

Bằng cách chỉ nhìn thì quý vị không thể nhận ra ai là người bị HIV. Hầu hết những người bị HIV đều có vẻ khoẻ mạnh và không có triệu chứng. Có thể phải mất vài năm trước khi các triệu chứng khởi sự hiện ra và nhiều người có HIV cũng không tự biết.

Sự khác biệt giữa HIV và AIDS là gì?

HIV tấn công hệ thống miễn nhiễm của cơ thể. Nếu việc này không được chữa trị, HIV làm tổn hại hệ thống miễn nhiễm của cơ thể làm nó không thể chống lại các chứng bệnh lây nhiễm thông thường và do đó người bệnh có nguy cơ bị đau yếu hoặc ngay cả tử vong. Đây là tình trạng gọi là AIDS (Hội chứng Liệt kháng – Acquired Immune Deficiency Syndrome).

Nếu bị HIV có nghĩa là quý vị:

- Có siêu vi gây ra bệnh AIDS
- Có thể chẳng có triệu chứng gì
- Có thể chữa trị được

PHẦN 3: TB VÀ HIV - THỬ NGHIỆM VÀ DÒ TÌM

HIV làm suy yếu hệ thống miễn nhiễm – “nó mở cửa cho các bệnh lây nhiễm khác” – vì vậy nếu quý vị có HIV và TB tiềm ẩn, có nhiều khả năng là quý vị sẽ trở nên bị TB hoạt tính. Nếu hai bệnh lây nhiễm này không được chữa trị, chúng có thể hợp lại với nhau để gây ra đau yếu rất trầm trọng.

Tại sao điều quan trọng là nên thử nghiệm TB nếu tôi có HIV?

Nếu quý vị có HIV điều quan trọng là xem quý vị có bị TB tiềm ẩn hay không, bởi vì TB tiềm ẩn có khả năng tiến triển thành TB hoạt tính ở những người có HIV. Nếu quý vị có TB tiềm ẩn đồng thời có HIV, quý vị có thể được chữa trị.

Tại sao điều quan trọng là thử nghiệm HIV nếu tôi có TB hoạt tính?

Nếu quý vị có TB hoạt tính điều quan trọng là xem quý vị có HIV hay không, bởi đôi khi những người có TB hoạt tính cũng có cả HIV. Điều quan trọng là được thử nghiệm để nếu quý vị có HIV đồng thời bị TB hoạt tính, quý vị có thể được chữa trị.

Các thử nghiệm gì cần làm đối với TB?

Ba thử nghiệm thông thường đối với TB có thể được thực hiện tại bất cứ trạm xá ngực nào tại NSW. Đó là:

- Thử nghiệm chích tuberculin dưới da (Tuberculin Skin Test - TST), còn được gọi là thử nghiệm Mantoux
- Chụp quang tuyến X ngực
- Thử nghiệm nước miếng

Các thử nghiệm có thể tìm ra xem quý vị có tiếp xúc với TB trong quá khứ (TB tiềm ẩn) hoặc bị TB hoạt tính. Trạm xá ngực sẽ quyết định xem nên dùng loại thử nghiệm nào.

Tôi cần thử nghiệm nào đối với HIV?

Thử máu để dò tìm HIV có thể được thực hiện tại bất cứ trạm xá y tế tình dục nào tại NSW hoặc tại phòng mạch bác sĩ.

Tổn kém bao nhiêu?

Tất cả thử nghiệm TB đều MIỄN PHÍ tại các trạm xá ngực tại NSW. Quý vị có thể cần lấy hẹn để tới trạm xá ngực nhưng quý vị không cần đến thẻ Medicare.

Thử nghiệm HIV cũng MIỄN PHÍ tại các trạm xá y tế tình dục tại NSW và quý vị không cần đến thẻ Medicare. Thử nghiệm này cũng có thể được làm tại phòng mạch bác sĩ địa phương nhưng quý vị cần đến thẻ Medicare.

PHẦN 4: TB VÀ HIV - CHỮA TRỊ

Chữa trị TB

TB hoạt tính có thể được chữa trị và chữa lành ở những người có HIV. TB hoạt tính được chữa bằng một tập hợp các thuốc trụ sinh và trong ít nhất 6 tháng. Một y tá theo dõi việc quý vị dùng thuốc trị TB xem có tác dụng phụ hay không và kiểm chắc việc chữa trị được hoàn tất.

TB tiềm ẩn ở những người có HIV được trị bằng cách 6 tháng dùng trụ sinh để ngăn chặn việc tiến triển thành TB hoạt tính.

Chữa trị HIV

Hiện nay không có thuốc chữa khỏi HIV và AIDS, tuy nhiên có nhiều loại thuốc đã được phát triển để chống lại HIV và làm chậm lại mức tác hại mà siêu vi gây ra cho hệ thống miễn nhiễm. Với sự chữa trị, nhiều bệnh nhân HIV có thể vẫn mạnh khỏe và tiếp tục sống một cuộc đời lành mạnh, bận rộn và viên mãn.

Tổn phí bao nhiêu?

Tất cả việc chữa trị cho TB đều MIỄN PHÍ. Không cần đến thẻ Medicare.

Có sẵn việc chữa trị HIV cho tất cả những ai có thẻ Medicare và với một tổn phí nhỏ.

PHẦN 5: CÁC THÔNG TIN KHÁC

Việc có HIV và TB có ảnh hưởng đến tình trạng di trú của tôi?

TB:

Việc nhiễm TB tiềm ẩn hoặc TB hoạt tính sẽ KHÔNG ảnh hưởng đến tình trạng di trú của quý vị tại Úc.

HIV:

Nếu quý vị là cư dân thường trú, việc có HIV cũng sẽ KHÔNG ảnh hưởng đến tình trạng di trú của quý vị. Tuy nhiên, tất cả những người đứng đơn xin vào cư dân thường trú đều phải đạt đòi hỏi sức khỏe bao gồm thử nghiệm HIV và chiếu quang tuyến ngực. Luật pháp và các luật lệ về việc trở thành cư dân thường trú là những điều phức tạp. Do đó điều quan trọng là nên tìm cố vấn pháp lý từ Đại diện Di trú (Migration Agent) có bằng cấp.

Bảo mật

Bảo mật có nghĩa là bất cứ thông tin nào về quý vị mà dịch vụ y tế có đều là thông tin riêng tư, và họ không thể đưa các thông tin đó cho ai khác mà không có sự cho phép của quý vị. Tại Úc sẽ bị xem là phạm pháp nếu nhân viên chăm sóc y tế thảo luận với những người khác về thông tin riêng tư của quý vị.

Sử dụng thông dịch viên

Quý vị có thể có thông dịch viên nếu quý vị thảo luận với nhân viên chăm sóc y tế hoặc các dịch vụ khác. Cũng như tất cả các nhân viên chăm sóc y tế, thông dịch viên PHẢI bảo vệ sự cẩn mật của quý vị.

Bằng cách sử dụng thông dịch viên quý vị có thể:

- Hiểu tất cả những điều người ta nói với quý vị
- Đảm bảo rằng nhân viên hiểu được tất cả những gì quý vị nói
- Nêu ra các câu hỏi và được trả lời
- Có thể hiểu và chấp thuận việc thử nghiệm hoặc chữa trị

Dịch vụ thông dịch qua điện thoại (TIS) cũng có sẵn khắp nơi tại Úc. Hãy điện thoại đến 131 450 (chỉ tốn một cuộc gọi địa phương) và quý vị sẽ được thông dịch viên giúp đỡ để gọi đến dịch vụ mà quý vị cần.

DỊCH VỤ CÓ THỂ GIÚP ĐỠ:

Trạm xá Ngực

Để tìm trạm xá gần nhất, xem:

www.health.nsw.gov.au/publichealth/infectious/tb/pdf/chest_clinics/pdf

Các Trạm xá Y tế tình dục

Để tìm trạm xá y tế tình dục (sexual health clinic) xem dưới chữ 'S' trong quyển niên giám điện thoại White Pages HOẶC điện thoại đến Đường dây Thông tin Y tế Tình dục (Sexual Health Info line) qua số 1800 451 624

Muốn biết thêm thông tin chi tiết về HIV qua tiếng Việt, xem:

Dịch vụ HIV/AIDS và Hepatitis C Đa văn hóa:

www.multiculturalhivhepc.net.au

Muốn biết thêm chi tiết về bệnh lao (TB) qua tiếng Việt, xem:

Dịch vụ Liên lạc Y tế Đa văn hóa

www.mhcs.nsw.gov.au

Bộ Y tế NSW

www.health.nsw.gov.au/PublicHealth/Infectious/TB/index.asp